

Mindre Meddelelser fra Kjöbenhavns Universitets
zoologiske Museum

ved

Prof. *Japetus Steenstrup*, og Dr. *Chr. Lütken*,
Bestyrer af Assistent ved
Universitetets zoologiske Museum.

1. Om *Thalassina anomala* (Herbst).
(Hertil Tab. VII. figg. 2 A—E).

(Meddeelt d. 18de Dec. 1861.)

Hr. Kammerjunker, Premierlieutenant F. v. Hedemann, for Tiden Overbestyrer af Minerne paa Öen Billiton i Sundastrædet, en Mand, der forener Iver for Naturforskning med varm Interesse for Fædrelandets Samlinger, og hvem Universitetsmuseet allerede i flere Aar har kunnet regne iblandt sine særlige Velyndere, har til forskjellige Tider indsendt Samlinger af höiere og lavere Dyr fra Sundaöerne, navnlig fra Java og Billiton. Disse Indsamlinger have havt saameget større Betydning for Museet, som Indien og de indiske Öer i det Hele taget höre til de i danske Museer svagest og ufuldstændigst repræsenterede Lande, saa at vi have kunnet glæde os ved ad denne Vei at erholde mangan vigtig Typ, som för aldeles manglede i de herværende Samlinger. Uden her at dvæle nærmere ved de enkelte Arter, som have været nye for Museet, og hvoraf mangan en turde ved nærmere Undersøgelse ogsaa vise sig ny for Videnskaben, (saaledes navnlig blandt de sendte Krybdyr og Ferskvandsfisk), skulle vi som Exempel paa de vig-

ligere Forögelser, Museet ved Hr. Kammerjunkerens Velvillie har erholdt, her blot nævne: Halvaben *Tarsius spectrum* (Pall.), hvoraf tvende særdeles smukke og i Spiritus opbevarede Individuer, en Han og en Hun, indsendtes i 1859, tvende fuldstændige og meget smukke Tigercranier, modtagne i 1860, den meget interessante Edderkoppslægt: *Callommata*, en mærkelig Ferskvandsnemertine, flere Rækker af Udviklingsformer, oplysende forskellige Insekters Forvandlingshistorie, med mere.

I en af disse Sendinger, modtagen i 1861, var der ogsaa fem Exemplarer af forskjellig Størrelse af den for c. 60 Aar siden af Herbst*) beskrevne og afbildede, men endnu, som det synes, i Europas Museer sjeldne *Cancer anomalus*, paa hvilken Latreille siden opstillede sin Slægt: *Thalassina*. Herbst vidste ikke, hvor hans Exemplar havde hjemme, og da man senere har troet at kunne henføre den af ham givne Fremstilling til en ved Chiles Kyster levende Art, troe vi udtrykkelig at burde fæste Naturforskernes Opmærksomhed paa det Beviis for dens Forekomst i Sunda-Archipelaget, som ved Kammerjunker Heddemanns Sending er givet. Det synes iøvrigt lidet rimeligt, at det skulde være den samme Art, som lever baade ved Sunda-Öerne og ved Chile; og vi ere derfor tilbøielige til at troe, at man med Urette har forenet to meget nærstaaende Former til een Art.

Der synes ikke at være Grund til at betvivle, at Herbst har havt den samme Art for sig som vi; sammenlignes hans Afbildning og Beskrivelse med det største af de foreliggende Exemplarer, der er henved 6" langt og er en Han, medens Herbst's var henved 9" langt og rimeligviis har været en Hun, vil man finde, at Beskrivelsen passer godt, naar man seer bort fra nogle mangelfulde Udtryk; Afbildningen er ret god, skjøndt lidt raa eller skizzeagtig; mindst heldi er Frem-

---

*) J. F. W. Herbst. Versuch einer Naturgeschichte der Krabben und Krebsc, dritter Band. 4tes Hefte, 1804. S. 45. Tab. 62.

stillingen af tredje Fodpar og af den sidste Halering. De ydre Fölehorn ere aldeles udeladte. Formodentlig er Afbildningen udført efter et tørret og ved Præparationen noget misdanned Exemplar, og baade Kroppen og Halen derfor fremstillede som altfor fyldige; saaledes er f. Ex. den næstsidste Halering bredere end den er lang, medens den hos vore Hunner i det höieste er lige saa bred som lang og hos Hannerne betydelig smallere. — Der synes ikke at være nogen Regel for, om det er den höire eller venstre Forfod, der er meest udviklet.

Størrelsen af de foreliggende Exemplarer (Legemets Total-længde fra Spidsen af Rostrum til Enden af Halen) ligger mellem henved 6" og 2½"; de 2 ere Hanner, de 3 derimod Hunner*). Kjønnet kan erkjendes ikke alene af Kjönsaabningens Beliggenhed i Hoftelæddet paa femte Fodpar hos Hannerne og paa tredje hos Hunnerne, men ogsaa af Formen af andet Halefodpar, som hos Hunnen blot er tveklövet og saavel i Bygning som i Størrelse stemmer med det fölgende Par, hos Hannen derimod er treklövet, idet den indre Green klöver sig igjen, og længere end det fölgende Fodpar, altsaa ogsaa længere end hos Hunner af samme Størrelse. Første Halefodpar har derimod omtrent den samme eienommelige, næsten skeedannede Form hos dem begge, men er — som man vil see af nedenstaaende Maalangivelser — ogsaa forholdsviis større hos Hannen. Hos nogenlunde udvoxne Exemplarer vil man ogsaa finde en tydelig Kjönsforskjel udtrykt i Formen af Halen, som hos Hunnen er forholdsviis tykkere og kortere end hos Hannen, hvor den baade er meget smækker og næsten dobbelt

*) Udmaalinger:				
Individets Kjøn.	Skjoldets Længde.	Halens Længde.	Förste Halefodpar.	Andet Halefodpar.
A ♂	52mm	101mm	14mm	23mm
B ♀	41mm	75mm	7mm	6mm
C ♀	30mm	(mangler för en stor Deel).	2½mm	7mm
D ♂	27mm	50mm	7mm	9mm
E ♀	24mm	42mm	1mm	5mm

saa lang som Skjoldet. Derimod er det tvivlsomt, om der i Formen af første Fodpar vil vise sig at være nogen bestemt Forskjel; af de vedföiede Afbildninger*) vil man see, at der i denne Henseende er en stor Variation, saaledes at de to Saxe hos samme Individ snart kunne være temmelig eens (B ♀), snart meget forskellige (A ♂); man kan vel med Sikkerhed antage, at den meest udprægede Form (som i A ♂, höire Klo) kun vil findes hos fuldkommen udvoxne Individuer, og at meget unge altid ville have dem af den mindre udprægede, smækkere Form og mindre forskellige indbyrdes; derimod er det endnu uvist, om Hunnerne have en mindre udpræget Form af den større Klosax end Hannerne. Man vil imidlertid see, at Individet D (som er en Han) har denne Fodform ligesaa udpræget i det mindste som det lidt større Individ C, der er en Hun, men at det ikke saa lidt større Individ B, ligeledes en Hun, i denne Henseende staaer paafaldende tilbage.

Foruden af Herbst er den foreliggende Form bleven afbildet af Leach**) og af Desmarest***) under Navn af *Thalassina scorpionides*, hvilket Artsnavn, ifölge Leach, først skulde være givet af Lamarck i et Manuscriptcatalog over Pariser-Museets Samling af Krebsdyr. Leach angiver om dens Forekomst „*habitat in India mari*,” ved hvilket Udtryk der vistnok kun kan forstaaes det indiske Hav i den mere indskrænkede Betydning af dette Ord, altsaa det samme Hav, hvorfra Kammerjunker Hedemanns Exemplarer ogsaa ere; Leach tilföier, at han besad en Tegning af en anden indisk Art, som var meddeelt ham af General Hardwicke. Desmarests Angivelse „*habite les mers des Indes*“ er vistnok rigtig, men formodentlig ligesom hans Artsdiagnose laant hos Leach og beviser derfor

*) Tab. VII. fig. 2 Bogstaverne A—E henpege til de paa foregaaende Side i Anmærkningen opregnede Individuer, hvis Kjön ogsaa er angivet paa Tavlen. Om den afbildede Klosax er den höire eller venstre, vil sees af dens Stilling. A' er andet Fodpars Haand hos det største Individ (A). Alle de andre Figurer forestille derimod første Fodpars Haand.

**) Zoological Miscellany (1817) III. p. 27 t. 130.

**) Considérations générales sur la classe des Crustacés p. 202, tab. 35 fig. 1.

Intet med Hensyn til det Spørgsmaal, hvorfra det eller de Exemplarer vare, som Pariser-Museet dengang besad, og efter hvilke hans Afbildning vel maa antages at være udført; imidlertid synes det utvivlsomt, at denne virkelig forestiller den indiske Art, og at *Thalassina scorpionides* hos Lamarck*), Latreille**), Desmarest og Leach altsaa er aldeles synonym med *Cancer anomalus* Herbst.

Derimod antage vi, at den af Milne-Edwards og Guérin afbildede *Thalassina scorpionides* fra Chile ***) er en fra den indiske Art og fra de ovennævnte Forfatteres forskjellig Art, og vi stötte os i denne Henseende ikke alene paa den store geografiske Afstand imellem dem, men tillige paa de Forskjelligheder, som en Sammenligning mellem Afbildningerne synes at vise, at der virkelig maa finde Sted. Samtlige Fodpar synes nemlig hos den chilenske Art at have en mere langstrakt og smækker Form, der navnlig træder tydeligen frem i første Fodpars „Haand“ og „Finger“, men meest dog maaaskee i andet Fodpars „Haand“, som hos den indiske (Fig. A¹) er næsten ligesaa bred som lang, naar Længden maales langs med Leddets övre Rand, men hos den chilenske altid fremstilles som betydelig smallere. Dernæst viser Milne-Edwards's Afbildning en Loddenhed paa Undersiden af Halens Ringe eller vel nærmest af disses Rande, i Sammenligning med hvilken den hos *Th. anomala* paa samme Sted forekom-

---

*) Lamarck: histoire naturelle des animaux sans vertèbres, t. V. p. 217 (1818). Lokaliteten for Pariser-Museets Exemplarer var dengang endnu ubekjendt.

**) Latreille: Genera Crustaceorum et Insectorum, t. I. p. 51. (1806); heller ikke her angives noget Hjem for Arten, men det anföres, at det eller de til Grund for Beskrivelsen liggende Exemplarer fandtes i det franske naturhistoriske Museum.

***) Cuvier: le règne animal, édition illustrée, pl. 48 fig. 1. Guérin: Iconographie du règne animal, pl. 18 fig. 4 (copieret i formindsket Maalestok hos Lucas: histoire naturelle des Crustacés etc. t. 10 fig. 3, hvis Text er en Omskrivning af Desmarests, kun med Forandring af Lokaliteten til Chile). Alphonse Milne-Edwards i Annales des sciences naturelles, 4ième série, t. 14 tab. 16 f. 6.

mende Haarbeklædning er at kalde særdeles sparsom. For at kunne opstille en Diagnose for disse to Former vilde det imidlertid være nödvendigt at kunne sammenligne dem umiddelbart, men desværre findes intet Exemplar af den chilenske *Thalassina* her i Byen. — Er der begaaet nogen Feil, synes denne at bestaae deri, at da man i Paris fik Exemplarer af en *Thalassina* fra Chile, henførtes disse til samme Art som de ældre Exemplarer, der henstode uden Lokalitetsangivelse, idet man oversaae, at det andetsteds fra (nemlig ved Leach) var godtgjort, at Artens oprindelige Indhold var ostindisk. Saaledes fik da en ostindisk Art Chile til Hjem, og den chilenske blev navnlös. — Naturligviis er her forudsat, at denne sidstes Lokalitetsangivelse er fuldkommen paalidelig.

I Nærheden af Singapore fik Dana en lille *Thalassina**), hvis Længde angives til $2\frac{1}{2}$ "', hvori dog rimeligviis Forfödderne ere medregnede; den er altsaa en Deel mindre end vore mindste Individuer. Det kan neppe betvivles, at denne *Th. gracilis* er en Unge, ja det forekommer os endog meget rimeligt, at den netop er Ungen til *Th. anomala*. Vel vil man herimod kunneindvende, at Skjoldet hos Danas Art er glat, at de ydre Föleres Svöbe er længere, förste Fodpar mere langstrakt og smækkert og stærkere tornet langs med sin övre Rand, og at det sidste Halefodpar fremstilles som lidt længere end den sidste Halering, medens det hos det mindste af de foreliggende Individuer af *Th. anomala* endnu er lidt kortere end denne; men tages det i Betragtning, at hos de foreliggende yngre Exemplarer er Skjoldet allerede mere glat, Antennesvöben forholdsviis længere, förste Fodpar mere langstrakt og smækkert og sidste Halefodpar lidt længere end hos de voxne, synes dog *Th. gracilis* i de fleste Henseender at lade sig ret naturligt indordne i *Th. anomala*'s Formrække som det yngste hidtil kjendte Led af denne; indtil videre skulle vi derfor være tilböielige til at antage *Th. gracilis* for at være identisk med *Th. anomala*.

---

*) Exploring Expedition, Crustacea t. I. p. 514, tab. 32 fig. 5.

Arternes Synonymi vil derfor rimeligviis vise sig at være følgende:

1. *Thalassina anomala* (Herbst).

1804. *Cancer (Astacus) anomalus* Herbst: Naturgesch. d. Krabben u. Krebse III. 4tes H. p. 45 tab. 62.

1806. *Thalassina scorpionides* Latreille: Genera Crustac. & Insect. t. I. p. 51.*)

1817. *Thalassina scorpionides* (Lmk.) Leach: Zoological Miscellany t. III. p. 27 tab. 130.

1818. *Thalassina scorpionides* Lamarck: hist. d. animaux s. vertèbres t. V. p. 217.

1825. *Thalassina scorpionides* Desmarest: Considérations etc. p. 203 t. 35 f. 1.

1852. jun.? *Thalassina gracilis* Dana: Explor. Exped. t. I. p. 514 t. 32 f. 5.

Habit. Mare Sondaicum.

2. *Thalassina chilensis* nob.

— . . . . *Thalassina scorpionides* Guérin: Iconographie pl. 18. fig. 4.

1837. *Thalassina scorpionides* Milne-Edwards hist. d. Crust. II. p. 316, Règne animal edit. ill. t. 48. f. 4.

1860. *Thalassina scorpionides* Alph. Milne-Edwards: Ann. sc. nat. 4ième série t. 14 pl. 16 f. 6.

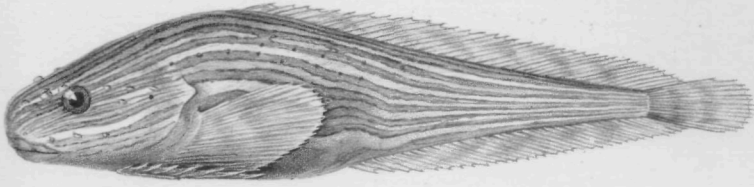
Hab. Mare Chilense.

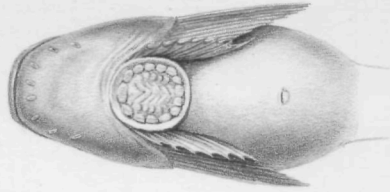
*) *Astacus scaber* Fabricius: Entomologiæ Systematicæ Supplementum p. 407, som Latreille hypothetisk drager herhen, synes ikke at være nogen *Thalassina*.

1.

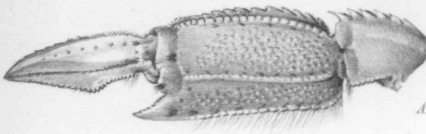

3/4

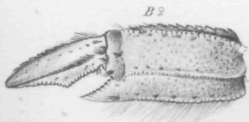
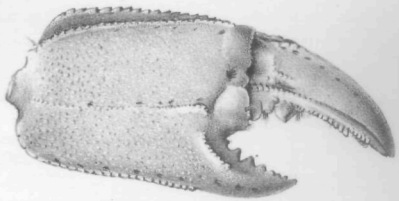

Liparis lineatus (Lep.) var *multistriata*

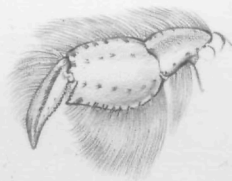
2.

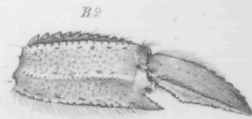
Aδ

Bδ

A'

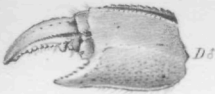
Bδ

Cδ

Cδ

Dδ

Eδ

Eδ

Chr Thornam del & lith.

IWTegner & Kittendorff lith. Inst.

Thalassina anomala (Herbst.)